

חגים

מחריף מפורט לחגי חודש תשרי תשס"ט

נא לשמור על קדושת הגיליון

שנה טובה ומתוקה

יוצא לאור ע"י
מרכז דוברי עברית-חב"ד ליובאוויטש
סטון איילנד, ניו יורק

44 Brunswick Street • Staten Island, NY 10314

718-761-4483

www.chabadisraeli.com

סיני לבית חב"ד הראשי

דבר השליח

הלוואי שנזכה להיות "בעל-תשובה"

המילה 'תשובה' היא אחת המילים השגורות ביותר בלשונו, אך משמעותה מעורפלת למדי. כאשר מתבוננים במשמעותו האמיתית של מושג התשובה, מבינים עד כמה הדבר מגוחך כאשר שואלים אדם: "תגיד, אתה בעל-תשובה?", והוא ממחר להשיב: "מה פתאום! אני לא בעל-תשובה! תמיד הייתי דתי..."

ערך כה יקר ונכבד ביהדות - התשובה - קיבל בימינו משמעות כה מצומצמת ומוגבלת, כאילו הוא שייך רק לאלה שלא קיבלו בילדותם חינוך דתי וכדומה. אין גבול לאבסורדים שמצב זה גורם, ואחד מהם הוא האיסור שקיים במסגרות מסוימות לדבר על 'תשובה', כאילו מי יודע באיזה חטא נורא ואיום מדובר.

לשוב אל עצמנו

למה באמת נקרא אצלנו התהליך הפנימי הזה בשם 'תשובה' ולא 'חרטה', 'פתיחת דף חדש' וכדומה. שכן מהותה של התשובה אינה מהפך וניסיון לנסות משהו חדש, אלא **שיבה** לדבר מוכר וידוע. אינך צריך לחפש דברים זרים ובלתי-מוכרים, אלא להיות יותר מה שהנך באמת.

כשיהודי מחליט בנפשו לתקן את דרכיו, לדבוק יותר בתורה ולקיים ביתר הקפדה את מצוותיה - אין זו דרך חדשה לגביו. זו דרכו-הוא מאז ומעולם; זה ביטוי למה שהוא באמת. יהודי, בעצם מהותו, הוא טוב. בפנימיותו, כל יהודי אוהב את הקב"ה, אוהב את התורה ורוצה לקיים את מצוותיה. אין יהודי שאין בליבו פנימה אמונה זכה וטהורה.

נכון, קורה שבמשך ימות השנה אין היהודי ממלא במלוא המידה את מה שמהותו הפנימית מחייבת. סיבות חיצוניות שונות מסיתות אותו לעבור על רצון ה'. אך ברור מראש שהתנהגות זו אינה ה'אני' האמיתי שלו. זו התנהגות חיצונית בלבד, דבר רגעי וחולף. כשהוא שב אל התורה והמצוות, הוא פשוט חוזר אל רצונו האמיתי, אל מה שהוא באמת.

כשיהודי מקלף מעצמו את השכבות החיצוניות שמכסות על ה'אני' האמיתי שלו, הוא מגלה בעצם, כי הוא מלא אמונה, מלא רצון עז להיות יהודי באמת ובתמים, גדוש אהבה לה',

לתורה, ליהדות. אין הוא צריך ליצור בנפשו שום דבר חדש - הוא צריך רק לגלות את ה'אני' האמיתי שלו, את נשמתו היהודית. לכן נקרא תהליך זה בשם 'תשובה' - הוא שב אל **עצמו**.

תשובה כזאת מתאימה לכל אדם. הרי הטוב הוא אין-סופי, ותמיד אפשר להגיע לטוב נאצל וטהור עוד יותר. אין מי שהוא מושלם, ואין מי שהתנהגותו מבטאת במלוא המידה את ה'אני' הפנימי שלו. לכן הכול חוזרים בתשובה - חוזרים אל מה שהם באמת!

צדיק "חוטא"

גם התפיסה הרווחת של מושג ה'חטא' לוקה בחסר. 'לחטוא' אין פירושו רק 'לעבור עבירה'. כשנתבונן במשמעותה העמוקה יותר של המילה נגלה, כי 'חטא' פירושו 'חסר', 'פספוס', ממש כהטיית השרש - 'להחטיא', 'להחמיץ', ללקות בחסר.

כשמדברים על תיקון חטא, אין מתכוונים דווקא לעבירות. יכול יהודי להיות שלם במעשיו, ואף-אל-פי-כן לעשות תשובה על 'חטאיו'. זהו הפירוש העמוק של הפסוק: "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" - אין אדם שאין אצלו חיסרון כלשהו בשלמות מעשיו.

מובן אפוא, שתמיד אפשר למצוא נקודות שבהן אפשר היה לשפר ולעשות טוב יותר. וזה מה שאנו עושים בימים אלה - אנו מתקנים ומשלימים את עצמנו ואת מעשינו, כדי להיכנס לשנה החדשה נקיים, מזוככים ושלמים.

חברים יקרים!

עלינו לנצל את סגולתה המיוחדת של השנה החדשה, הבאה עלינו לטובה שנת תשס"ט, שנת 'הקהל את העם' שתהיה שנה טובה יותר ומבורכת יותר, שנה שבה ימולאו כל משאלות לבנו לטובה, שנה בה נחוש יהודים גאים יותר במסורת אבותינו המפוארת, ועיקר העיקרים: שנה בה יתגלה מלך המשיח ויקבץ את נדחי ישראל מארבע כנפות הארץ לארצנו הקדושה ובבנין בית המקדש השלישי, עכשיו ממש.

כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה!

הרב נחמן מרדכי הלוי סגל

התודה והברכה

לאיש החסד אשר נדבה ליבו

להדפיס מדריך חגים זה ברוב פאר והדר

ר' שלום בער ליין

מבעלי הדפוס The Print House 718.628.6700

יבורך מן השמים ויזכה לשנה טובה ומתוקה!

התודה והברכה לאיש החסד אשר נדבה ליבו
ונתן ממנו להדפיס מדריך מפואר זה

ר' משה ושרה רוטנשטיין שיחיו

וילדיהם:

טובה לאה ובעלה **אוריאל** וילדיהם שיחיו למשפחת **איינהרונן**
יצחק יעקב ורעייתו **עליזה שרה** וילדיהם שיחיו למשפחת **רוטנשטיין**
אורה הינדא רוטנשטיין

להתברך בכתיבה וחתימה טובה ולשנה טובה ומתוקה!

מאגרות הרבי מליובאוויטש

לקראת תשרי חודש החגים

(תרגום חופשיו)

ענינו של "קהל אחד" הוא, שנוסף לכך שיש כאן אסיפה וכינוס של מספר יחידים שונים ונפרדים, המתאספים לשם מטרה מסויימת, על-מנת להגיע בכחות משותפים ליעד מסויים, שכן כך אפשר להשיג הרבה יותר מן הסיכום הכללי של ההישגים שישנם כשכל אחד מהם מנצל את אפשרויותיו באופן נפרד

וכפי שרואים במוחש שאדם מסוגל להרים ולשאת משא גדול בהרבה כשאחר מסייע לו בהרמה -

הרי נוסף לכך **נוצר** כאן עתה דבר עיקרי: מציאות חדשה, "קהל", המסוגל לעשות ולהשיג דברים שהיחידים - כיחידים - אין להם כל שייכות אליהם.

ידועה הדוגמא לכך, שכאשר היה צורך לעשות משכן לשכינה האלקית, "ושכנתי בתוכם", היה צורך בשלשה-עשר (חמשה-עשר) חומרים שונים, זהב וכסף וגו', ובהשתתפותם הפעילה של אנשים ונשים, וכדברי חז"ל - גם קטנים, ולאחר מכן "חכמי-לב", ובצלאל ואהליאב, ומשה רבנו על גביהם, ורק על-ידי כולם **יחד** היה אפשר לעשות, להרכיב ולהקים את המשכן, "ועשו לי מקדש", וזה הביא לידי "ושכנתי בתוכם", ולידי "ושכנתי בתוך כל אחד ואחד".

כך גם ב"מקדש מעט", בבית-כנסת: כאשר מתאספים עשרה יהודים לתפלה, נוצרת מציאות חדשה, "ציבור", שאז הקב"ה אומר: "ונקדשתי בתוך בני ישראל" - אומרים אז קדיש, ברכו, קדושה וכו' - וחל שינוי בכל אחד מן הציבור, שכן הוא

ב"ה,

אל כל בני ובנות ישראל

בכל מקום שהם

ה' עליהם יחיו

שלום רב וברכה!

בימים אלה, ימי ההכנה המוגברת והמלאה לראש-השנה,

והרי **ראש-השנה** הוא לא רק יום התחלת השנה כי אם גם יום "ראש" השנה, המשפיע על כל השנה, מרשית השנה ועד אחרית שנה, ואשר, בהתאם לכלל ש"המעשה הוא העיקר", ממנו לומדים ביחס למעשה בפועל בחיי יום יום -

כדאי ורצון להתעכב, קצת בהרחבת יתר, על אחת הנקודות שכבר הוזכרו בקצרה במכתב הקודם, בהקשר לכך שהשנה החדשה היא שנת "הקהל", בהתאם למצוה הכללית, בזמן שבית-המקדש היה קיים, שהקהילו את כל בני ישראל, האנשים והנשים והטף, כ**קהל אחד**, כדי לזרז את בני ישראל במצוות ולחזקם באמונה וביהדות וכו', כמוסבר במכתב האמור.

* * *

ענינו של "קהל אחד" הוא, שנוסף לכך שיש כאן אסיפה וכינוס של מספר יחידים שונים ונפרדים, המתאספים לשם מטרה מסויימת, על-מנת להגיע בכחות משותפים ליעד מסויים, שכן כך אפשר להשיג הרבה יותר מן הסיכום הכללי של ההישגים שישנם כשכל אחד מהם מנצל את אפשרויותיו באופן נפרד -

הופך אז להיות חלק מעדה קדושה.

וכך גם ביחס ל"הקהל": היה צריך להיות "בבוא כל ישראל גו", ואז "תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל", באופן של "הקהל את העם, האנשים והנשים והטף". מעמד ה"הקהל" עשה את כולם לקהל אחד ששמע את התורה "כאילו מפי הגבורה שומעה" - "כיום שניתנה בו בסיני", שאז היה "יוחן שם ישראל נגד ההר", "כאיש אחד בלב אחד".

* * *

כאמור במכתב הקודם, הרי למרות שמצוות "הקהל", במשמעותה המעשית והפשוטה, קשורה בבית-המקדש, הרי היא בכל זאת הקטואלית מבחינה רוחנית בכל מקום ובכל זמן. במיוחד הדבר מודגש מדי שנה התקופה הנוכחית, כאשר בשבת שלפני ראש-השנה קוראים תמיד את פרשת "אתם נצבים היום כולכם" גו' ראשיכם שבטיכם גו' עד שואב מימין".

כאשר בנוסף על כך שבני ישראל נצבים יחד - מן הגדולים שבהם ("ראשיכם") עד לפשוט שבפשוטים ("שואב מימין") - ומתקשרים עד הקב"ה בברית נצחית ("לעברך בברית ה' אלקיך") - הרי אין זה רק כיווידים בודדים, כי אם באופן של "כולכם" - "לאחדים כאחד", ומ"אחדים" נעשה "אחד". נוצרת כאן על-ידי כך מציאות חדשה בכל אחד מעשרת הסוגים המרכיבים את כל העם (כפי שהם מנויים בכתוב): כל אחד מהם נעשה חלק מ"קומה שלימה", מכל עם ישראל כולו, חזור ומאוחד ברעיון אחד ואחיד - להכתיר את הקב"ה, ובשאיפה פנימית אחידה וזהה שהקב"ה יקבל את ההכתרה ויתגלה כ"מלך ישראל" ועל-ידי כך כ"מלך על כל הארץ".

* * *

כל האמור שייך לראש-השנה של כל שנה. השנה מיתוספת הדגשת יתר בדבר, משום שזה ראש-השנה של שנת "הקהל" כשהתאחדות כל בני ישראל כ"קהל אחד" מודגשת באופן מיוחד, כמוסבר לעיל; והדבר בא לאחר ההכנה של שנת השמיטה, "שבת לה", כאשר במשך כל השנה עמדו כולם בהלך-רוח של אחדות, דבר שהתבטא באופן מעשי ומרשים: כל בעל שדה וכרם (שאז, בזמן בית-המקדש, היתה זו הפרנסה העיקרית של העם - "איש תחת גפנו ותחת תאנתו") ויתר על נחלתו הפרטית ומסרה ברשותו של בעל-הבית האמיתי, שכל הארץ שלו, "כי לי הארץ", ומפקיר את שדותיו וכרמיו לפני כל ישראל במדה שוה. לפיכך מהווה שנת השמיטה הכנה מתאימה ל"הקהל", ושתייהן יחד מניחות את היסוד לכל העניינים שיש לעשות בחיי יום-יום במשך כל השנים הבאות.

כדוגמא מעשית, אחת לפחות, של מעשה בפועל: כשיהודים ספורים חיים במקום מסויים הרי נוסף על כך שצריך להיות, כפשוט, אצל כל אחד מהם, לימוד תורה וקיום מצוות בהידור - עליהם להיות מיד ל"קהל", וליצור "יהדות של קהל": חייבים לקום מוסדות חינוך של תורה, חייב להיות להם מנהיג של תורה (רב), מזון של תורה (שוחט), ומובן מאליו - חיי משפחה של תורה (מקוה טהרה) וכו'.

* * *

כדוגמא מעשית, אחת לפחות, של מעשה בפועל: כשיהודים ספורים חיים במקום מסויים הרי נוסף על כך שצריך להיות, כפשוט, אצל כל אחד מהם, לימוד תורה וקיום מצוות בהידור - עליהם להיות מיד ל"קהל", וליצור "יהדות של קהל": חייבים לקום מוסדות חינוך של תורה, חייב להיות להם מנהיג של תורה (רב), מזון של תורה (שוחט), ומובן מאליו - חיי משפחה של תורה (מקוה טהרה) וכו'.

* * *

ויהי רצון, שבבואנו מקריאת התורה של שבת-סליחות - אתם נצבים היום כולכם" - "הקהל את העם, האנשים והנשים והטף", כל אחד ואחת יקח אתו את הנקודות האמורות, באופן שתבואנה לידי מעשה בפועל בכל יום ובכל ימי השנה,

והקב"ה שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים, יברך את כל עמנו ישראל, ואת כל אחד ואחת בפרט, באפשרות לקיים את מצות שמיטה והקהל, לא רק ברוחניות כי אם גם כפשוטם ממש, בגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, כאשר "קהל גדול ישו בו הנה" אל בית-המקדש שיבנה במקומו, וכל זה במהרה בימינו ממש,

ושיקויים כבר עתה, עוד בזמן הגלות: "ואנחנו עמך וצאן מרעיתך, גודה לך לעולם, לדור ודור נספר תהלתך".

כבוד ובברכה כפולה לכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ולהצלחה בכל האמור ברוחניות ובגשמיות גם יחד.

מנחם שניאורסאהן

לזכות איש החסד היקר שליבו ער לצורכי עם ישראל ולכל דבר שבקדושה תומך ועוזר לבית חב"ד מאז הוסדו

ידידי מרדכי בן פורטונה ואשתו אילנה בת סלוקה שיחיו לוי

וילדיהם: שני, מור, מתן, מתן חיים, הדר, אלון שיחיו

יריעף עליהם ה' רוב שפע טובה וברכה ויזכה לצאת במהרה מן המיצר למרחב ויזכו לשנה טובה ומתוקה

ראש השנה

ההתרה, המופיע בסידורי התפילה. בכל מקרה של נדר ספציפי שקיבל אדם על עצמו יש לפנות לרב מוסמך לשם התרת הנדר ואין לסמוך על התרה זו.

השאת אש

יש לוודא שתישאר אש דולקת (כיריים או נר זיכרון) במשך כל החג - כדי שיהיה אפשר להדליק ממנה למחרת בערב, את נרות היום השני של החג, שהרי אסור להדליק אש חדשה בחג.

הדלקת נרות החג

מדליקים נרות לקראת כניסת החג. קודם הדלקת הנר האשה מברכת את ברכת הדלקת הנר וכן ברכת שהחיינו. להלן עמוד 15.

קידוש

לאחר שחוזרים מבית הכנסת ראש המשפחה מקדש על היין ואומר את הנוסח המלא של הקידוש. להלן עמוד 16.

ברכת שנה טובה

בליל ראש השנה לאחר תפילת ערבית, נוהגים לברך איש את רעהו "לשנה טובה תכתב ותחתם", ואשה אל רעותה "לשנה טובה תכתבי ותתחמי".

מאכלי ברכה

בקהילות ישראל על עדותיהן השונות, נפוצו מנהגים שונים הקשורים בסימנים שונים התלויים במאכלי החג. נציין אחדים מהם: בכל ימות השנה נוהגים לטבול את פרוסת החלה - לאחר ברכת המוציא במלח ובראש השנה אנו מטבילין אותה בדבש, רמז לשאיפתנו לשנה טובה ומתוקה כדבש. לאחר מכן לוקחים פלח של תפוח, טובלים אותו בדבש, מברכים "בורא פרי העץ" ואומרים: "יהי רצון שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה". יש האוכלים ראש דג או כבש לסמל: "שנהיה לראש ולא לזנב".

מנהג אחר הוא לאכול מפרי הרימון, בתקווה שכשם שגרגריו רבים, כן ירבו זכויותינו.

יום ראשון של ראש השנה

מצוות היום - תקיעת שופר

תפילת שחרית דומה במתכונתה לתפילת השבת. לאחר קריאת התורה תוקעים בשופר (כשחל ביום חול). זוהי המצווה

כשם שלכל יצור עלי אדמות, מבעלי החיים ועד בני האדם, יש ראש, הנחשב לאבר החשוב ביותר הגוף, ובו נעשית כל החלטה ומוכרע כל צעד וצעד בחייו של האדם, כך גם השנה - יש לה ראש על כתפיה, וה"ראש" הוא מרכז ההכרעה, שבו נתון גורלו של האדם על כף המאזניים ומוכרע בסופו של דבר. זה ה"ראש" הקובע את מעמדו הרוחני והנפשי של כל אדם. וכיוון שבראש השנה מוכרע גורלו של אדם, מרבים ביום זה בחשבון נפש ותפילות. מצד אחד, אין נכנסים אל ראש השנה כאל יום רגיל משום זה יום בו מוכרע גורלו של האדם ומצד שני, אין נכנסים אליו בעצב, משום שזה חג ויש לענגו ולכבדו.

ערב ראש השנה ספוג באווירה של הכנה נפשית והתעוררות לתשובה. זה היום האחרון בשנה שבו מכין כל אדם את עצמו לקראת יום הדין. ההכנות לראש השנה כמו בכל שבת וחג: יש לרחוץ את הגוף, נוהגים לטבול במקוה, להסתפר, ללבוש בגדי חג ולהכין את סעודות החג בתפריט שיש בו דברים מתוקים, מאכלים המסמלים איחולים לקראת שנה טובה ומתוקה.

ערב ראש השנה

יד לנצרכים

בימים אלו - כבשאר חגי ישראל, ראוי להתעסק ולספק את צרכי החג לאותן משפחות הנצרכות. כנאמר בנחמי-ה"לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, כי קדוש היום לאדוננו".

התרת נדרים

כדי להכנס ליום הדין בלי עוון אותם הנדרים ושבועות (החלטות והבטחות טובות) שקבלנו על עצמנו ולא עמדנו בהם או ששכחנו אודותם, נוהגים בערב ראש השנה להתירם ולבטלם.

בבוקר לאחר תפילת שחרית, עומד כל אחד בפני עשרה אנשים שמהווים לצורך הענין כ"בית הדין", ומבקש מהם להתיר את כל הנדרים והשבועות ושאר התחייבויות שהוציא מפיו במשך השנה בעניינים שונים. הוא מקריא בפניהם את נוסח

עשרת ימי תשובה

הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים נקראים "עשרת ימי תשובה" ולמעשה אלה הם רק שבעה ימים, אבל כאשר כוללים בתוכם את ראש השנה ויום הכיפורים, הרי הם עשרה.

הימים האלה נקראים "בין כסה לעשור", משום שראש השנה נקרא "כסה", שנאמר: "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו", ויום הכיפורים נקרא "עשור", שנאמר:

"אך בעשור לחודש השביעי (תשרי)... יום הכפורים הוא". נאמר בספר ישעיה - "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב" - אלה הם עשרת ימי תשובה, בהם הקב"ה קרוב אלינו ומצפה שנשוב אליו ונתקן את מעשינו.

בימים אלו מוסיפים בתפילות היום קטעים המתאימים לתקופה מיוחדת זו.

כן אפשר לקיים את מנהג ה'כפרות' (המהדרין יקפידו לקיים זאת בהשכמת הבוקר של ערב יום כיפור).

צום גדליה

בג' בתשרי נרצח גדליה-ה בן אחיקם, האיש שנתמנה לאחר חורבן הבית על ידי נבוכאדנצר מלך בבל למנהיגה של שארית הפליטה בארץ ישראל. כשנהרג גדליה, כתבה גחלת ישראל האחרונה, נהרגו רבים ושארית יהודה גלתה מארץ ישראל. מסיבה זו תיקנו הנביאים לקבוע את יום ג' בתשרי ליום צום.

שבת שובה

השבת שלפני יום כיפור נקראת "שבת שובה" על שם ההפטרה הנקראת בבית הכנסת בשבת זו לאחר קריאת התורה, ההפטרה פותחת במילים "שובה ישראל עד ה' א-לה-יך".

שמה של השבת נותן לנו "תזכורת", להתכונן לקראת היום הגדול והנורא ולשוב בתשובה שלמה.

המרכזית של החג וחשוב מאוד לשמוע את השופר היטב. גם על נשים להקפיד לשמוע את התקיעות.

התוקע מברך שתי ברכות, ויש להתכוון לצאת ידי חובת המצווה ולענות אמן. בכדי לשמור על קיום מצוות השמיעה כהלכה יש להימנע מדיבור עד לגמר התקיעות הפרושות על פני כל תפילת מוסף.

קידוש

לאחר שחוזרים מבית הכנסת ולפני סעודת החג מקדשים על היין, להלן עמוד 17.

לא לישון

יש המקפידים שלא לישון במשך שעות היום של ראש השנה, מכיון שיום זה יש לו השפעה רוחנית גדולה על כל השנה. ומשתדלים להרבות בתפילה, בתורה ובאמירת תהילים.

תשליך

אחר הצהריים, לאחר תפילת מנחה, הולכים לשפת ים, מעיין, נהר או כל ריכוז אחר של מים, ואומרים את ה"תשליך" - בתפילה זו אנו מבקשים מהקב"ה שימחול לנו על כל עוונותינו ויקיים את הבטחתו שנאמרה על ידי נביאו "ותשליך במצולות ים כל חטאתם". מטרת המנהג לעורר רחמי שמים, ולהפגין את החלטתנו הנחושה להתנער מן החטא. ניתן להשלים את קיום המנהג עד ערב יום הכיפורים.

ליל שני של ראש השנה

הדלקת נרות

בליל השני של החג, מדליקים את הנרות לאחר צאת הכוכבים (אין להקדים מהזמן הנקוב בלוח), ומדליקים רק מאש הדולקת כבר מערב החג.

נהוג להניח לפני הדלקת הנרות פרי חדש על השולחן (או ללבוש בגד חדש). מברכים ברכת הדלקת הנר ולאחר ברכת "שהחיינו" (להלן עמוד 15). ברכת "שהחיינו", מכוונים גם על הפרי (או הבגד) החדש. המוכן מבעוד מועד למטרה זו.

קידוש

גם באמירת הקידוש בערב זה יש לברך ברכת "שהחיינו", בעת אמירת הברכה מכוון המקדש גם על פרי חדש המונח על השולחן כפי שכיוונה האשה בעת הדלקת נרות. להלן עמוד 16.

יום השני של ראש השנה

תקיעת שופר

גם ביום השני של ראש השנה (כשחל ביום חול) תוקעים, ויש להקפיד על שמיעת התקיעה, בדיוק כמו ביום הראשון.

יום הכיפורים

וכמאמר חז"ל כי "כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי".

יום הכיפורים

צום

יום הכיפורים הוא היום היחיד בשנה שהציווי להענות בו נאמר בתורה: "בחודש השביעי בעשור לחודש, תענו את נפשותיכם וגו'". מי שחושש שההליכה לבית הכנסת תקשה עליו לצום, מוטב שישאר בביתו ובלבד שיצום. הצום נפתח עם כניסת החג (בשעת הדלקת נרות). נכון מאוד, לחנך את הילדים - מהמבוגרים שבבית, לצום לפחות כמה שעות ולקיים את שאר מצוות היום. נוסף על איסור אכילה ושתיה חל איסור גם על רחצה, נעילת נעלי עור, יחסי אישות ומשיחת הגוף בשמנים ותמרוקים. הצום מסתיים בצאת יום הכיפורים. אין להקדים לפני הזמן הנקוב בלוח.

הדלקת הנרות

בהדלקת הנרות של החג - יום הכיפורים, יש לברך את ברכת הדלקת הנר וכן ברכת שהחיינו להלן עמוד 15. (אין להדליק את הנרות לאחר הזמן הנקוב בלוח). כבכל חג אשר בו מזכירים נשמות "יזכור" מדליקים נר נשמה לפני כניסת החג.

ברכת ראש המשפחה

לפני היציאה לבית הכנסת מברכים ההורים את ילדיהם בברכת כהנים: "יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום". ולאחר מכן מוסיפים: לבן: "ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה". לבת: "ישימך אלוקים כשרה, רבקה, רחל ולאה". לקראת תפילת ליל יום הכיפורים מתעטפים בטלית ויש להתעטף בה מבעוד יום.

כל נדרי

הכרזה זו פותחת את יום הכיפורים ונאמרת כשארון הקודש פתוח ושניים מנכבדי הקהל מחזיקים ספרי תורה בידיהם ועומדים לשני צידי החזן. תוכנה הוא ביטול כל אותם נדרים שלא קויימו, כדי שהדבר לא יעמוד למכשול בהכנסו ליום הדין. בתחילתה אנו מכריזים: "על דעת המקום, ועל דעת הקהל, בישיבה של מעלה, ובישיבה של מטה, אנו מתירים להתפלל עם העבריינים". ופירושה: שגם אם מעשיו החיצוניים של האדם מתארים אותו כ"עברייני" הרי בליבו פנימה הוא דבק בה' ותורתו, ורק נוכח הנסיבות הביאוהו למצבו הנוכחי.

בכל דברי הימים של עם ישראל, יום הכיפורים היה היום המלכד את איברי האומה יחד, "לגוי קדוש בקרב הארץ": יום אשר רענן את כוחם הרוחני של היהודים בזרם של רגשות נאצלים, השואפים לעתיד מזהיר, ועליו נאמר: "כי ביום הזה יכפר עליהם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו".

יום הכיפורים - עיקרו מבוסס על הפסוק "ועיניתם את נפשותיכם... צום מערב עד ערב", ביום הזה מתפנים אנו מכל דבר כדי לעסוק בתשובה ותפילה בלב שלם. ביום הכיפורים מגיעים להתעוררות רוחנית נעלה, ושיאו - תפילת נעילה, המביאה להתרגשות מיוחדת בקרב המתפללים ומבליטה זרם של גבורה נפשית האופפת את הכול. חולשת הצום כמעט חולפת והציבור עומד על רגליו ואומר את הפייטום ברגש ובקול רם. קול החזן והציבור מתלכדים יחד בקריאת "שלוש עשרה מידות" ובתפילת "אבינו מלכנו", הנשמעים כזעקה גדולה לפני אבינו שבשמים. לבסוף מצהירים הכול, קבל עם ועדה: "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד" - "ה' הוא האלהים". הצום מסתיים בתקיעת שופר ובאמירת "לשנה הבאה בירושלים", ובתום היום הקדוש, כל יהודי מרגיש כאילו אבן גדולה נגולה ממנו, חטאיו נמחו.

ערב יום הכיפורים

כפרות

לפנות בוקר מקיימים את מנהג הכפרות שמטרתו להסיר גזירה רעה כלשהי מעל ראשינו. אפשר לקיים מנהג זה גם קודם לכן, בימים שאחר ראש השנה. ניתן גם לקיים את מנהג הכפרות באמצעות עוף, דג, או סכום כסף שיועבר לצדקה.

מבקשים עוגה

נוהגים לבקש פרוסת עוגת דבש, ומאחלים לשנה טובה ומתוקה. טעם המנהג: שאף אם נכתב 'בראש השנה, כי בשנה זו על האדם להזדקק חלילה למתנת בשר ודם - תתקיים בו כתיבה' זו בבקשת פרוסת העוגה.

תפילת מנחה

בשעות אחר הצהריים המוקדמות טובלים במקוה ולאחר מכן מתפללים תפילת מנחה. בסיום תפילת "שמונה עשרה" אומרים וידוי ו"על חטא". אחר מנחה אוכלים סעודה מפסקת.

אוכל ליומיים - סעודה מפסקת

בערב יום הכיפורים מצווה להרבות באכילה ושתייה,

חג הסוכות

בשונה משאר חגי ישראל, חג הסוכות מתייחד באוניברסליות שבו, כפי שבאה לידי ביטוי בדברי הנביא זכריה: "והיה כל הנותר מכל הגוים הבאים על ירושלם, ועלו מדי שנה בשנה... לחוג את חג הסוכות". בתלמוד נאמר שבימי המשיח תבחר דווקא הסוכה כדי לשמש מבחן לאומות העולם בקיום מצוות התורה.

אוניברסליות זו נובעת מסיבת שמחתנו בחג הסוכות, כי הוא הזמן שאדם אוסף את פרי עמלו ושומח על יבולו ומודה לאלוקיו. שמחה זו משותפת לכל הבריות, ולכן דמותו של חג הסוכות הוא יום חג לכלל האנושות: השמחה ביבולה החקלאי ובייעודה הטבעי.

לכן לעתיד לבוא, בימות המשיח ייקבע חג הסוכות לא רק חג לכל האומות, אלא חג הקובע את הזיקה הרוחנית האוניברסלית למעלתה של ירושלים

כמתואר בנבואת ישעי-הו "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה'... ונהרו אליו כל הגוים... כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

ערב סוכות

בניית הסוכה

את הסוכה בונים תחת כיפת השמים ולא תחת גג או ענפי עצים.

לפחות 80 ס"מ התחוננים של הדפנות צריכים להיות עשויים מחומר יציב. הסכך צריך להיות מן הצומח. אין להשתמש בסכך שנוסף ללא רשות מפורשת מן הבעלים וכן אין לקשור את הסכך בחוטים.

בבניית הסוכה פרטים רבים ורצוי מאוד להתייעץ עם רב קודם הבנייה.

ארבעת המינים

בערב חג הסוכות נוהגים לאגוד את הלולב עם הערבות וההדסים והמהדרים עושים זאת בעצמם בסוכה. לוקחים לולב אחד, שתי ערבות ולפחות שלושה הדסים וכורכים אותם באמצעות עלי הלולב. (בסדר

תפילה זו מסתיימת במילים "ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגגה". לאחר מכן מתפללים תפילת ערבית של יום הכיפורים.

תפילות היום - "יזכור"

יום הכיפורים הוא היום היחיד בשנה שבו מתפללים חמש תפילות

בתפילות היום מתפללים שחרית. חזרת הש"ץ (החזן) על תפילת העמידה כוללת פיוטים, (חלקם עפ"י סדר הא-ב) ו"סליחות".

לאחר קריאת התורה מזכירים נשמות - "יזכור".

בסיום תפילת מוסף, קוראים את סדר עבודת הכהן הגדול בזמן שבת המקדש היה קיים.

מנחה - מפטיר יונה

העולה השלישי לתורה בתפילת מנחה, קורא גם את ההפטרה הכוללת את כל ארבעת פרקיו של ספר יונה ובה תיאור חזרתה בתשובה של עיר שלמה על כל תושביה והצלתה מפני גזירה נוראה.

תפילת נעילה

התפילה החמישית במנין התפילות.

בשעה זו עומדים להנעל שערי שמים ואנו מתדפקים בשארית כוחותנו: "פתח לנו שער בעת נעילת שער כי פנה יום".

בסיום התפילה מכריז החזן והקהל אחריו "שמע ישראל ה' א-לה-ינו ה' אחד". לאחר מכן אומרים בקול "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" שלש פעמים רצופות. בסוף ההתרגשות כשהלבבות נפתחים, פורצת הקריאה "ה' הוא הא-לה-ים" שבע פעמים בסיום התפילה קורא כל הקהל "לשנה הבאה בירושלים".

במוצאי יום כיפור יוצאת 'בת קול' ממרומים ואומרת: "לך אכול בשמחה לחמך כי כבר רצה הא-לה-ים את מעשיך".

לאחר תפילת ערבית של מוצאי יום הכיפורים, יוצאים לקיים קידוש (-ברכת) לבנה.

הבדלה - מוצאי יום

כיפור

כששבים הביתה עורכים 'הבדלה' על כוס יין ומברכים "בורא מאורי האש" (מלהבה שבערה במשך החג), להלן עמוד 17.

לאחר מכן, אוכלים סעודת מוצאי יום כיפור ומתחילים להתעסק בבניית הסוכה. בכך מגשימים את העיקרון של "מצווה גוררת מצווה", ומקיימים את הפסוק "ילכו מחיל אל חיל".

מצוות "ארבעת המינים". לוקחים ביד ימין את הלולב שאליו מאוגדים ההדסים והערבות, ומברכים "על נטילת לולב". אחר-כך לוקחים ביד שמאל את האתרוג, מחזיקים את כולם יחדיו ומברכים "שהחיינו" (בפעם הראשונה בלבד). נהוג לנענע את ארבעת המינים לארבע רוחות השמים, למעלה ולמטה. המטרה היא לעורר את רחמי הבורא בעניין הגשמים. אנו מבקשים: 'כשם שארבעת המינים הללו אינם יכולים לצמוח ללא מים, כך זקוק העולם לגשמי ברכה'.

ליל שני של חג הסוכות

הדלקת נרות

בליל השני של החג, מדליקים את הנרות לאחר צאת הכוכבים (אין להקדים מהזמן הנקוב בלוח), ומדליקים רק מאש הדולקת כבר מערב החג. להלן עמוד 15.

קידוש

אחר רדת החשיכה ותפילת ערבית עורכים קידוש בסוכה. מוסיפים ברכת שהחיינו, לישוב בסוכה, וסועדים סעודת חג. כפי שערבנו אתמול בלילה הראשון של החג. להלן עמוד 17.

חול המועד

אחרי שני ימי החג הראשונים, באים ימי חול המועד. בימי חול המועד אין מניחים תפילין, מותר לנסוע ולהדליק אש, אך ישנן מלאכות שנאסרו בו כספורת ותיקונים שאינם הכרחיים בבית ובבגדים. בעיקר הותרו מלאכות שהן לצורך המועד או כאילו שדחייתן עלולות לגרום הפסד מרובה.

הנחתם ישנם מנהגים שונים). במשך ימי חג הסוכות מחליפים לפי הצורך את ההדסים והערבות.

סוכות

מצוות סוכה

נאמר בתורה: "בסוכות תשבו שבעת ימים" והטעם לכך: "למען ידעו דורותיכם, כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים". במדבר הקיפו ענני הכבוד את מחנה ישראל מכל צד והגנו עליהם מפני השמש והשרב, כדי שנזכור את נפלאות יציאת מצרים ונצטוו להקים סוכות. במשך שבעת ימי החג מקפידים שלא לאכול מחוץ לסוכה (וישנם המהדרים אף שלא לשתות מחוץ לסוכה). בכל ארוחה לאחר ברכת "המוציא" על הלחם או ברכת "מיני מזונות" על מיני מאפה או על שתיית יין יש לברך את ברכת "לישב בסוכה", להלן עמוד 15.

ליל ראשון של חג הסוכות

הדלקת נרות

לפני הדלקת הנרות, צריכים להכין אש שתדלק במשך החג וממנה נעביר אש על מנת להדליק נרות למחרת לקראת יממה השנייה של החג. האשה והבנות מדליקות נרות של יום טוב ומברכות ברכת הדלקת הנרות וברכת שהחיינו. להלן עמוד 15.

קידוש

אחר רדת החשיכה ותפילת ערבית עורכים קידוש בסוכה. בסיום הקידוש מוסיפים את ברכת "לישב בסוכה" ו"שהחיינו". לאחר מכן נטילת ידיים וסעודת חג. להלן עמוד 17. חשיבות מיוחדת לשיבה בסוכה בליל החג הראשון, וחובה לאכול בסוכה (גם כשלא רעבים ואפילו כאשר גשום) פרוסת חלה (כ-30 גרם).

אושפיזין (אורחים)

על פי תורת הסוד, שבעה מאבות האומה יורדים מגן עדן ובאים לבקרנו בחג הסוכות, ונעשים אושפיזין - אורחים. ואלה האושפיזין: ביום הראשון אברהם, ביום השני יצחק וכן בשאר הימים יעקב, יוסף, משה, אהרון ודוד.

יום ראשון של חג הסוכות

נטילת הלולב - הושענות

בכל יום מימי חג הסוכות (למעט שבת), מקיימים את

שמיני עצרת

היום השמיני לימי חג הסוכות נקרא שמיני עצרת על שם הכתוב: "ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו" (במדבר כט לה). חג זה הוא סיומו של חג הסוכות, אך למעשה הינו חג בפני עצמו, נוהגים גם בחג זה לאכול בסוכה, אך הפעם ללא ברכת "לישב בסוכה". שמו של החג - "עצרת" מסמל את ביטוי החיבה מצד הקדוש ברוך הוא לעם ישראל: לאחר ששהו בשבעת ימי חג הסוכות בירושלים במסגרת העלייה לרגל, אומר ה' לבניו: "היעצרו עמי יום נוסף, כי קשה עלי פרידתכם". בארץ ישראל משתלבת שמחת יום זה בחג שמחת תורה, בעוד שבחוץ לארץ חוגגים שני ימים אלה בנפרד: הראשון הוא שמיני עצרת, והיום שלאחריו הוא שמחת תורה. היום השמיני של החג הוא יום חג שמיני עצרת.

הדלקת נרות

לפני הדלקת הנרות, צריכים להכין אש שתדלק במשך החג וממנה נעביר אש על מנת להדליק נרות למחרת "ליל שמחת תורה". יש לברך ברכת הדלקת הנרות ולאחריה ברכת שהחיינו. להלן עמוד 15. (אין לאחר מהזמן הנקוב בלוח).

"יזכור"

לאחר קריאת התורה של 'שמיני עצרת' מזכירים נשמות - "יזכור".

תפילת גשם

ולאחר אמירת יזכור פותחים ב"תפילת הגשם", המציינת את מעבר עונות השנה. כמאמר חז"ל: "בחג נידונים על המים".

מתפילה זו ואילך מתחילים להזכיר בברכה השניה שבתפילת ה"עמידה" את הורדת הגשמים ("משיב הרוח ומוריד הגשם") במקום הזכרת הטל, שנהגה במשך חודשי האביב והקיץ.

פיוטי "תפילת הגשם" קדומים ביותר, ומודגשים בהם זכותם של האבות משה, אהרן ו-12 השבטים, שבהשראתם אנו מקוים לפתוח את אוצרות המטר. התפילה מסתיימת בקריאה נרגשת של הציבור, המלווה את שליח הציבור: "שאתה הוא מוריד הגשם, לברכה ולא לקללה, לשובע ולא לרזון, לחיים ולא למות".

שמחת בית השואבה

בזמן שבית המקדש היה קיים, בלילות של חול המועד סוכות, היו רוקדים ושרים בחצר בית המקדש, ואומרים שירות ותשבחות עד שעלה השחר ואז היו הולכים לשאוב מים ממעיין השילוח. מים אלו היו שופכים על המזבח ולכן נקראת שמחה זו "שמחת בית השואבה". על שמחה זו אמרו "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו". אף בימינו לערוך בחג הסוכות שמחת בית השואבה בריקודים.

שבת חול המועד

בשבת מקיימים את מצוות האכילה והשיבה בסוכה אך לא מקיימים ברכת ארבעת המינים ביממה זו.

הושענא רבה

חשיבתו של יום זה היא בגלל היותו התאריך האחרון לגבי גזר-דינו - נגמרת בו החתימה ב"בית דין של מעלה", ונמסרים הפתקים - פסקי הדין לביצוע. עד אז, ניתן לשנות את גזר הדין, וזו הסיבה שביום זה מרבים בלימוד, בנתינת צדקה, בתפילות "הושענא", בהקפות סביב הבימה ובנענועי הלולב. ביום זה מרבים בסעודה כמו בחג. נוהגים להישאר ערים בלילה אור הושענא רבה ולקרוא את ספר 'דברים' ואת כל ספר התהילים.

חביטת ערבות - הושענא רבה

בבוקר יום השביעי של סוכות, מרבים באמירת "הושענות". חוזרים על תפילת "הושענא", של כל ימות החג ומקיפים את "בימת" בית הכנסת שבע פעמים. לכן קוראים ליום זה "הושענא רבה". בסיום תפילות "הושענא" לוקחים אגודה של חמישה בדי ערבה וחובטים אותם בקרקע (מנהג שהנהיגו הנביאים, שטעמיו מיוסדים על תורת הסוד).

שמחת תורה

סיומה של תפילת שחרית, עורכים הקפות לכבודה של התורה. נוהגים להוציא את כל ספרי התורה מן ההיכל, והגבאי מזמין את המתפללים להחזיק בהם. את ההקפה הראשונה והשנייה מייחדים לכהנים, וליום ולנכבדי הקהילה. גם הילדים נוטלים חלק בשמחת ההקפות ומצטרפים למעגלי הרוקדים. בקהילות רבות נוהגים לתת ביד הילדים הקטנים דגלים, ועליהם פסוקים המדברים בשבח התורה. על מנת לחבב עליהם את שמחת החג ולמשוך את לבם ללימודי התורה. ההקפות במרכז חב"ד יתחילו אחר רדת החשיכה.

קידוש

לאחר שחוזרים מבית הכנסת ראש המשפחה מקדש על היין ואומר את הנוסח המלא של הקידוש. להלן עמוד 17.

תפילת הבוקר

בתפילה זו, מסיימים את הקריאה של התורה - פרשת "וזאת הברכה", ומתחילים לקרוא את הפרשה הראשונה: בראשית. לקריאה זו נוהגים לקרוא לעליה לתורה את כל הנמצאים בבית הכנסת, מבוגרים וילדים כאחד.

חתן תורה: העולה לתורה בקטע המסיים את התורה, מכונה "חתן תורה", מכיון שחז"ל ראו את עם ישראל כ"חתן" המבקש לארס לו את התורה כ"כלה".

חתן בראשית: לאחר מכן מזמינים לעליה את ה"חתן" השני - "חתן בראשית", שיפתח את מחזור הקריאה בפרשת בראשית. הקטע מתאר את בריאת העולם, ומחולק בהתאם לימי השבוע, ובסיום מעשה כל יום נוהגים לומר בקול: "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד... יום שני... וכו'".

קידוש

לאחר שחוזרים מבית הכנסת מקדשים על היין (באם לא קדשו בבית הכנסת). להלן עמוד 17.

שבת בראשית

ויעקב הלך לדרכו

במוצאי שמחת תורה נהגו להכריז בבית הכנסת: "ויעקב הלך לדרכו".

מהו שרשו של מנהג זה? חודש תשרי מלא וגדוש חגים וימים מיוחדים וכאשר נפרדים ממנו, אנו עלולים לחזור ולשקוע בשגרת ימי החולין. לכן צריכים לשאוב מקדושת החודש, הנותן לנו כח למלא את יעודנו בעולם הזה - לימוד תורה וקיום מצוות. הכוונה איפוא במילים "ויעקב הלך לדרכו" הוא שנצא לדרכנו, לעבודתנו במשך כל ימות השנה, כשאנו טעונים מקדושת הימים של שנה זו.

פתגם חסידי אומר בנוגע לשבת בראשית: "כפי שנעמדים בשבת זו, כך זה נמשך כל השנה".

שמחת תורה נחוג בארץ ביום שמיני עצרת, בחוץ לארץ הוא יום בפני עצמו למחרת שמיני עצרת. עיקר משמעות שמחת החג הוא בסיום התורה בו: "משה תיקן להם לישראל, שיהיו קורין בתורה בשבתות ובימים טובים..." (ירושלמי ת, א), וחכמי הדורות הבאים אחריו קבעו איזו פרשה תקרה בכל שבת. המנהג הנפוץ בכל ישראל הוא, שמסיימים ב"שמחת תורה" את כל חמישים וארבע פרשות התורה בשנה אחת.

ככדי להדגיש, שאין אנו מסיימים את לימוד התורה, כי רחבה מני ים ואין לה "סיום", פותחים אנו מיד עם סיום הקריאה בספר דברים במחזור נוסף של קריאת התורה ב"בראשית".

אמנם אין ל"שמחת תורה", מקור בתורה שבכתב, אולם חז"ל קבעו (קהלת רבה א), כי "עושין סעודה לגמרה של תורה", ומציינים בשמחה מרובה את סיום הקריאה בחומשי התורה. אמרו חכמינו "בשבעת ימי החג שמחו ישראל במצוות החג - סוכה, לולב, אתרוג, הדס, ערבה, ניסוך המים. כיון שהגיע שמיני עצרת, אומרים ישראל לפני המקום: היום הזה אין לנו לא סוכה ולא לולב, לא ניסוך המים ולא ערבה, אין לנו שיעור רק התורה הזאת, שאנו שמחים בה".

על מנת להדגיש את חלקו

של כל יהודי בתורה נוהגים לכבד ביום זה את כל אחד מהנוכחים בבית הכנסת

ב"עליה" לתורה,

כנאמר: "תורה ציוה

לנו משה, מורשה

קהילת יעקב".

כלומר, אין התורה

נחלתו של סוג

מסוים, אלא שייכת

לכל "קהילת יעקב" -

לכל עם ישראל, שוה

בשוה.

הדלקת נרות

בליל השני של החג, מדליקים את הנרות לאחר צאת הכוכבים (אין להקדים מהזמן הנקוב בלוח), ומדליקים רק מאש הדולקת כבר מערב החג. להלן עמוד 15.

ליל שמחת תורה - הקפות

הקפות: בליל החג, לאחר תפילת ערבית ולמחרת, עם

צוהר למהות החגים

הימים שמשה רבינו נענה בהם

אלול הוא החודש האחרון של השנה. בראש-חודש אלול עלה משה רבנו בשלישית להר-סיני, כדי לבקש מחילה, על חטא העגל ולקבל את הלוחות השניים. ארבעים האלה היו ימי רצון לעם-ישראל, וכל העם עמד בתפילה ובתענית, עד שנתבשר משה ביום-הכיפורים: "סלחתי כדברך". לכן נקבעו הימים הללו כימי תשובה לדורות. הקדוש-ברוך-הוא קרוב אלינו בחודש זה ומסייע לנו לתקן את מעשינו ולהיטהר לקראת השנה החדשה.

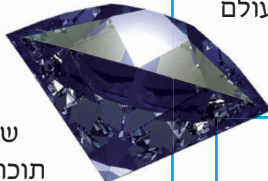
צמים כמלאכים

יום הכיפורים הוא יום היחיד בשנה שהציווי להתענות בו נאמר מפורש בתורה "בחודש השביעי בעשור לחודש, תענו את נפשותיכם". הצום לא בא רק כדי לכפר על עוונות. יש לו משמעות נוספת: ביום הכיפורים כאשר אצל כל יהודי מתגלה נקודת היהדות הפנימית, צריך להתנתק לחלוטין מעולם החומר. האכילה והשתייה, צרכים טבעיים של הגוף, מפריעות לנו בשעה שהנפש מתגלה ופורצת החוצה. לכן אנו צמים, מתנתקים מעולם החומר, לובשים לבן ודומים למלאכים.

איך יום הכיפורים מכפר

על יום הכיפורים נאמר "עיצומו של יום מכפר", כלומר, יום הכיפורים כשלעצמו יש בו כוח של כפרה. איך זה? ובכן, במשך ימות השנה קורה שהאדם חוטא ומתלכלך בדברים שליליים. מבחוץ, הוא אכן מוכתם בכתמים ומוקף פגמים, ובאמת צריך לנקות ולתקן. אבל האמת היא, שהכתמים והפגמים הם חיצוניים בלבד. עמוק בפנים, כל יהודי הוא טוב, זך ונקי. מתוך נפשו הוא רוצה לעשות רק מעשים טובים, ואין הוא חפץ לעשות שום דבר רע. יצרו הוא שמחטיאו, בניגוד לרצונו האמיתי והפנימי.

אמת פנימית זו מוסתרת בדרך כלל ואין היא מתגלה. אולם ביום הכיפורים נקלפות כל השכבות החיצוניות ונשמתו של כל יהודי מתגלית במלוא זוהרה. הקדוש-ברוך-הוא מתקרב אלינו ביום הזה, והדבר מעורר את הנשמה שבקרבו להסיר מעליה את כל השכבות החיצוניות ולגלות את מהותה האמיתית. ואז מתגלה שבעצם אין שום חטא! מתברר, שיהודי בתוך-תוכו הוא יהלום בזהב, אשר שום חטא אינו יכול לפגום בו. ביום-הכיפורים מתגלה היהודי האמיתי!

כל זה מותנה בדבר אחד בקיום צום יום-כיפורים. אם חלילה מפריים את הצום, חל הכלל: "אין קטגור נעשה סגור". כלומר: הואיל ועל-ידי הפרת הצום נעשה יום-הכיפורים עצמו גורם מפליל - אין הוא יכול לסגור ולכפר. ואולי משום כך מקפיד רובו הגדול של העם היהודי לשמור את צום יום-הכיפורים כהלכתו.

בין אדם לאדם - להיות בן-אדם

על עבירות שבין אדם לחברו לא די להתפלל בבית-הכנסת. צריך לגשת לנפגע ולבקש את סליחתו. אם נגרם לזולת נזקי כספי - יש לפצותו. לעומת זאת, על עבירות שבין אדם לבוראו - מועילים החרטה, התפילה והוידוי וצום יום-הכיפורים.

חיים בחוץ זכר לעננים

שבעה ימים בשנה אנו יוצאים מן הבתים המרווחים, מקימים סוכות וחיים בחוץ: אוכלים בסוכה, אוכלים בסוכה, יושבים בה, ועושים בה את כל הדברים שמקובל לעשותם בבית. כפי שנאמר: "בסוכות תשבו שבעת ימים,

זו השמחה שלך!

מספרים שראו פעם עם-הארץ מובהק רוקד בכל כוחו בשמחת-תורה. שאלוהו: "מה אתה שמח? אילו היית מתייגע בתורה כל השנה, ניחא; אך מכיוון שאתה עם-הארץ, מה פשר שמחה?". השיב האיש: "וכשאחי משיא את בנו, אינני שמחה בשמחתו?".

סיפור נחמד - ולא-מדויק. השמחה בשמחת-תורה אינה של האחד הלמדן אלא גם של עם-הארץ. ביום הזה איננו שמחים על מידת הלימוד והידיעה בתורה. אילו זו הייתה מהות השמחה, ראוי היה שיפתחו את ספר-התורה וילמדו מתוכו, ואילו אנו רוקדים עם ספר-התורה, כשהוא סגור ומכוסה.

השמחה בשמחת-תורה היא על עצם היותנו יהודים ועל עצם הקשר שלנו עם התורה. תחושה זו קיימת אצל כל יהודי, ולכן השמחה היא של כולנו, מגדולים ועד הקטנים, מהלמדנים ועד מי שאינם יודעים אפילו אות בתורה.

שמחו, יהודים, זו השמחה של כולנו!

כל אזרח בישראל ישבו בסוכות. למען יידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני-ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים".

עיקר הסיבה למצוות סוכה כבר נאמרה בפסוק עצמו: "למען יידעו דורותיכם" - בסוכה היא זכר לסוכות שבהן הושיב הקדוש-ברוך-הוא את בני-ישראל בהוציאו אותם ממצרים. לא בדיוק סוכות, אלא עננים, כדברי המדרש: "שהיו ענני כבוד מקיפין אותם ומסוככים עליהם".

כאן הבן שואל: זכר ליציאת מצרים עושים בפסח ולא בסוכות! אלא שאילו היינו יוצאים לסוכות באביב, אפשר היה לחשוב שהדבר נעשה מטעמי נוחות. אבל כשיוצאים לסוכות בבוא החורף - הכול מרגישים שהדבר נעשה למען המצווה. תורת החסידות מוסיפה נופך משלה למהותה של מצוות סוכה: כל ימות השנה זקוק האדם למאמץ רוחני רב כדי להגיע לדרגת "בכל דרכיך דעהו" - שבכל פעולה ומעשה יחוש שהדבר נועד לשמש את בוראו. אך בחג-הסוכות, מגלה לנו הקדוש-ברוך-הוא אהבה כה רבה, עד שציווה עלינו לאכול ולשתות בסוכה. איננו עושים שום דבר חריג, רק אוכלים ושותים לצורכנו. אבל כשהדבר נעשה בסוכה - עצם האכילה והשתייה נעשית מצווה.

חלוקה זו מסמלת את כל הסוגים שבעם-ישראל:

טעם וריח - מי שיש בהם גם תורה וגם מעשים טובים.

טעם בלי ריח - בעלי תורה, שאינם עוסקים כל-כך במעשים טובים.

ריח בלי טעם - בלי מעשים טובים, אך ללא תורה.

לא טעם ולא ריח - יהודים שלא הגיעו לא לתורה ולא למעשים טובים.

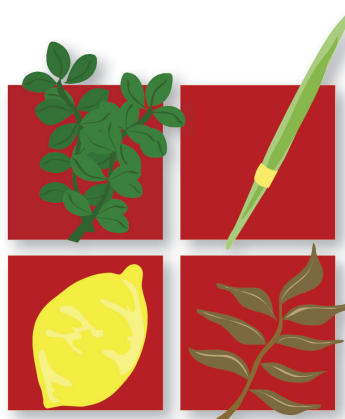
שמה תאמר: רוצה אני רק בבעלי התורה ובבעלי המעשים הטובים. וודאי שאינו מוצא עניין במי שאין בו לא תורה ולא מעשים טובים.

אומרת לך התורה: באתרוג בלבד אינך יכול לקיים את המצווה: אף לא בצירוף הלולב וההדס. עליך לקחת איתך גם את הערבה, שאין בה טעם וריח, ולהצמידה אל שאר המינים. רק כאשר כולם יהיו חבוקים ומאוחדים יחד - תוכל לקיים את המצווה.

אין יהודי שהוא 'מחוץ למחנה'!

לא לוותר על הערבה

כל אחד מארבעת המינים שנוטלים בחג-הסוכות מאופיין בתכונות מיוחדות, וביחד הם מסמלים את עם-ישראל.

אתרוג - יש בו **טעם** (בהיותו פרי) וגם **ריח** טוב.

לולב - **טעם** יש בו (פרי התמר) אך ריח אין בו.

הדס - יש לו **ריח** אך אין בו טעם.

ערבה - אין בה **לא טעם ולא ריח**.

מאכלי ברכה

ליל ראש השנה - סימנא טבא

קודם האכילה אומר
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ...

ראש כבש או דג

...שנהיה לראש ולא לזנב

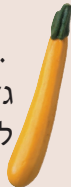
סילקא

...שיסתלקו
אויבינו ומלשינינו

קרא

...שתקרע רוע
גזר דיננו ויקרא
לפניך זכויותינו

כרתי

...שיכרתו שונאינו

דג

...שנפרה ונרבה
כדגים

רוביא

...שירבו זכויותינו

גזר

...שתקרע רוע גזר דיננו
ויקרא לפניך זכויותינו

תמר

...שיתמו שונאינו ואויבינו

תפוח בדבש

...שתחדש עלינו שנה
טובה ומתוקה

סדר הברכות

הדלקת נרות

לראש השנה

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר קדשנו
במצותיו, וצונו להדליק נר של יום הזכרון.
ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה.

ליום כיפור

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר קדשנו
במצותיו, וצונו להדליק נר של יום הכפורים.
ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה.

לסוכות שמיני עצרת ושמחת תורה

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר קדשנו
במצותיו, וצונו להדליק נר של יום טוב.
ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה.

ברכת הסוכה

בעת שאוכלים סעודה או מיני מאפה

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר קדשנו
במצותיו, וצונו לישב בסוכה.

ברכת ארבעת המינים

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר קדשנו
במצותיו, וצונו על נטילת לולב.
בפעם הראשונה שמקיים המצוה בשנה זו יוסיף גם
ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה.

מרשם לחג

עוגת דבש מסורתית

בחגי תשרי, שבהם אנו מבקשים שנה טובה ומתוקה, נהוג לאכול עוגת דבש. במיוחד בערב יום הכיפורים נוהגים לבקש זה מזה פרוסת עוגת דבש.

המצרכים ל-2 תבניות (7+30 ס"מ)

- 2 3/4 כוסות קמח רגיל
- 1 כפית מחוקה אבקת סודה לשתיה
- 3/4 כוס סוכה
- 1 כף קקאו
- 2 כפיות שטוחות קפה נמס
- 1/4 כפית ציפורן
- 1/2 כפית קינמון
- קורט (קמצוץ) מלח
- 1/2 כוס דבש
- 1/2 כוס ריבת משמש
- 3/4 כוס מים
- 1/3 כוס שמן
- 2 ביצים

אביזרי עזר:

נייר פרגמנט או נייר אפיה.

אופן ההכנה:

מרפדים את תחתית התבנית בנייר פרגמנט או נייר אפיה. מנפים את הקמח ואבקת הסודה יחד בתוך קערה ומוסיפים את הסוכר, קקאו, קפה נמס, ציפורן, קינמון ומלח ומערבבים יחד. בקערה נפרדת טורפים היטב במטרפת-יד דבש, ריבה, מים, שמן וביצים עד לקבלת בלילה אחידה, מערבבים את שתי התערובות, ומשהים למשך 2-3 דקות. יוצקים לתוך התבנית את הבלילה, מיישרים ואופים בתנור בחום בינוני נמוך של כ-120 מע', במשך כשעה - שעה ורבע.

סדר הקידוש

קידוש הלילה והיום - לשבת, ראש השנה, וסוכות

קידוש לליל ראש השנה סברי מרנן

על היין: ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו, ונתת לנו יי אלהינו באהבה את יום הזכרון הזה, את יום טוב מקרא קדש הזה יום תרועה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים, כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ודברך מלפנו אמת וקים לעד. ברוך אתה יי, מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזכרון:

בליל שני של ראש-השנה נוהגין להניח פרי חדש בפני המקדש ויתן עינו בו ויאמר שהחיינו. ואם אין פרי חדש מצוי מכל מקום יאמר שהחיינו:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה.

קידוש לליל השבת

יום הששי, ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל א-להים ביום השביעי, מלאכתו אשר עשה, וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך א-להים את יום השביעי, ויקדש אתו, כי בו שבת מכל מלאכתו, אשר ברא א-להים לעשות:

קידוש ליום השבת קודש

זכור את יום השבת לקדשו. ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך. ויום השביעי שבת ליי א-להיך, לא תעשה כל מלאכה, אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך, וגרך אשר בשעריך. כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם, וינח ביום השביעי. על פן בריך יי את יום השבת ויקדשהו.

סברי מרנן: ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.

הבדלה למוצאי שבת וחג

בשעת ברכת "בורא מאורי האש" צריך לאחוז הכוס בשמאלו והבשמים בימינו ובשעת ברכת "בורא מאורי האש" צריך לאחוז הכוס בימינו, ואחר כך יביט בצפרנים, ויחזור ויאחז כוס בימינו בברכת הבדלה.

הנה, אל ישועתי אבטח, ולא אפחד, כי עזי וזמרת יהי לי, ויהי לי לישועה. ושאבתם מים בישון, מפעניי הישועה. לני הישועה, על עמך ברכתך סלה. **?? צבאות אשרי אדם בטח בך: ?? הושיעה, המלך יעננו ביום קראנו: ליהודים היתה אורה ושמחה, וישון ויקר. כן תהיה לנו. כוס ישועות אשא, ובשם ?? אקרא:**

על היין: **ברוך אתה ?? אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.**

בברכת "בורא מאורי האש" יביט בד' צפרניו והמה יהיו כפויים על האגודל, ולא יראה האגודל:

על הנר: **ברוך אתה ?? אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש.**

ברוך אתה ?? אלהינו מלך העולם, המבדיל בין קדש לחול, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה. ברוך אתה ?? המבדיל בין קדש לחול.

קידוש לליל חג הסוכות ושמיני עצרת

סברי מרגן: **ברוך אתה ?? א-להינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.**

ברוך אתה ?? א-להינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון, וקדשנו במצותיו. ותתן לנו ?? א-להינו באהבה מועדים לשמחה, חגים וזמנים לישון,

את יום **לסוכות: חג הסוכות הזה. ואת יום טוב מקרא קדש הזה זמן שמחתנו**

לשמיני עצרת ושמחת תורה: שמיני עצרת החג הזה. ואת יום טוב מקרא קדש הזה זמן שמחתנו

מקרא קדש, וזכר ליציאת מצרים: כי בנו בחרת, ואותנו קדשת מכל העמים ומועדי קדשך בשמחה ובישון הנחלתנו: ברוך אתה ?? מקדש ישראל והזמנים:

ברוך אתה ?? א-להינו מלך העולם, שהחננו וקימנו והגיענו לזמן הזה.

לסוכות: ברוך אתה ?? א-להינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסכה.

סדר קידוש ליום החג (ראש השנה ולחג הסוכות)

כשחל חג הסוכות בימות בחול מתחילים כאן

אלה מועדי ?? מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדים.

כשחל ראש השנה בחול מתחילים כאן

תקעו בחודש שופר, בכסה ליום חגנו. פי חק לישראל הוא, משפט לא-להי יעקב.

סברי מרגן: **ברוך אתה ?? א-להינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.**

(לסוכות: ברוך אתה ?? א-להינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסכה)

לוח לחודש החגים תשס"ט

Thursday

ג' תשרי
Oct. 2
צום גדליה
עשרת ימי תשובה

גמר הצום ^{7:04}PM

י' תשרי
Oct. 9
יום כיפור

יזכור
גמר הצום ^{7:06}PM
בניית הסוכה

יז תשרי
Oct. 16
א' דחול המועד סוכות

מברכים על ארבעת המינים
אוכלים בסוכה

כד תשרי
Oct. 23
אסרו-חג

Friday

ד' תשרי
Oct. 3
עשרת ימי תשובה

הדלקת נרות שבת ^{6:17}PM

יא תשרי
Oct. 10
הדלקת נרות שבת

הדלקת נרות שבת ^{6:06}PM

יח תשרי
Oct. 17
ב' דחול המועד סוכות

מברכים על ארבעת המינים
אוכלים בסוכה
הדלקת נרות שבת ^{5:55}PM

כה תשרי
Oct. 24
הדלקת נרות שבת

הדלקת נרות שבת ^{5:45}PM

Saturday

ה' תשרי
Oct. 4
עשרת ימי תשובה
וילך - שבת תשובה

צאת השבת ^{7:14}PM

יב תשרי
Oct. 11
האזינו

צאת השבת ^{7:03}PM

יט תשרי
Oct. 18
ג' דחול המועד סוכות

אוכלים בסוכה
צאת השבת ^{6:53}PM

כו תשרי
Oct. 25
שבת בראשית

צאת השבת ^{6:43}PM

זמני התפילות

במרכז חב"ד
לדוברי עברית
44 Brunswick Street

ליל א' ראש השנה
6:50 PM ערבית

יום א' ראש השנה
9:30 AM שחרית
12:30 PM שופר
5:45 PM מנחה-תשליך

ליל ב' ראש השנה
6:50 PM ערבית

יום ב' ראש השנה
9:30 AM שחרית
12:15 PM שופר
6:15 PM מנחה

ערב יום כיפור
6:10 PM כל נדרי

יום כיפור
9:15 AM שחרית
12:00 PM יזכור
4:45 PM מנחה
6:00 PM נעילה

ליל שמחת תורה
6:45 PM הקפות

יום שמחת תורה
9:45 AM שחרית,
קידוש והקפות

אירועים וזמנים

Sunday

Monday

Tuesday

Wednesday

כ"ט אלול
Sept. 29

ערב ראש השנה

בבוקר התרת נדרים
הדלקת נרות חג מ"מ 6:24

א' תשרי
Sept. 30

יום א' דראש השנה

תקיעת שופר
תשליך
הדלקת נרות החל מ-מ"מ 7:20

ב' תשרי
Oct. 1

יום ב' דראש השנה

תקיעת שופר
צאת החג מ"מ 7:19

ו' תשרי
Oct. 5

עשרת ימי תשובה

יום הזיכרון של הרבנית חנה,
אמו של הרבי מליובאוויטש

ז' תשרי
Oct. 6

עשרת ימי תשובה

ח' תשרי
Oct. 7

עשרת ימי תשובה

ט' תשרי
Oct. 8

ערב יום כיפור

כפרות
סעודת מפסקת
הדלקת נרות חג מ"מ 6:09

יג תשרי
Oct. 12

יד תשרי
Oct. 13

ערב חג הסוכות

הדלקת נרות חג מ"מ 6:01
קידוש וסעודת חג - בסוכה

טו תשרי
Oct. 14

יום א' דחג הסוכות

מברכים על ארבעת המינים
ואוכלים בסוכה
הדלקת נרות החל מ-מ"מ 6:58
קידוש וסעודת חג - בסוכה

טז תשרי
Oct. 15

יום ב' דחג הסוכות

מברכים על ארבעת המינים
ואוכלים בסוכה
צאת החג מ"מ 6:57

כ תשרי
Oct. 19

ד' דחול המועד סוכות

מברכים על ארבעת המינים
אוכלים בסוכה
ליל הושענא רבה
ניעורים כל הלילה. אמירת תהלים

כא תשרי
Oct. 20

הושענא רבא

מברכים על ארבעת המינים
אוכלים בסוכה
ליל שמיני עצרת
הדלקת נרות חג מ"מ 5:51

כב תשרי
Oct. 21

שמיני עצרת

יזכור
הדלקת נרות החל מ-מ"מ 6:48
ליל שמחת תורה
הקפות (בערב)

כג תשרי
Oct. 22

שמחת תורה

צאת החג מ"מ 6:47

עבודת הלל - תפילה

בזמנים נוחים במיוחד

תפילת שחרית במרכז תנ"ך

לדוברי עברית

ליל שבת: מייד לאחר הדלקת נרות

שבת בבוקר: 9:45

יום ראשון בשעה 9:00 בבוקר

מכון לבר מצוה

קורס הכשרה לנערים המגיעים לגיל

מצוות. הקורס כולל שיעורים בהם

ירכוש הנער את הידע הנדרש לקראת

הכנסו למצוות.

הגות תפילין - עליה לתורה - קריאת

ההפטרה ועוד.

התורה היא שלך תן לה מזמנך!

הנך מוזמן להצטרף לשיעור שבועי

בפרשת השבוע

במרכז לדוברי עברית

לגברים - מידי יום חמישי בין השעות

9:00 ל-10:00 בערב

המפגש החודשי לנשים

נפש אחת לחודש בביטה של אחת מחברותינו

בשכונה ובאוויר רגועה וינחה - על כוס תה

ועוגה - ונתמקד בנושא אחר מעולמה של

האשה לאור משנת הקבלה והחסידות.

שיעור שבועי בפרשת השבוע לנשים -

מתקיים בכל יום שלישי, בשעה 8:30 בערב.

תניא

מודעות עצמית ביהדות

לחיות עכשיו - איזון הקצוות בנפש

מסע אל תוך מבנה הנפש

הבינוני מהו? האהבה מסותרת,

תיקון העצבות ועוד...

מידי יום שני 9:00 בערב

שירות לבדיקת

תפילין ומזוזות

וקשרתם לאות על ידך...

וכתבתם על מזוזות ביתך...

אנו נגיע לביתך, ניקח את המזוזות

והתפילין לבדיקה,

ונחזיר אותם למקומם לאחר הבדיקה.

מרכז דוברי עברית • 718-761-4483 • Staten Island, NY 10314 Brunswick Street

הכתובת ליהדות www.chabadisraeli.com

CHABAD
ISRAELI
CENTER

מרכז דוברי עברית
תנ"ך ליובאוויטש
סטיין איילנד - ניו-יורק

44 Brunswick Street
(corner Richmond Hill Road)
Staten Island, NY 10314
www.Chabadisraeli.com

NON-PROFIT ORG.
U.S. POSTAGE
PAID
STATEN ISLAND
PERMIT NO. 70